

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนา
 ของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

Political Participation In Democracy According To Buddhism Of The
 People In Muang District, Chaiphaphum Province

พระอธิการปณัฐสิทธิ์ ปภากร (ศรีทิพย์)

PhraAthikarn Panatthasict Paphakaro (Srithip)

พระมหานรินทร์ สุรปณโณ (เอมพันธ์)

PhramahaNarin Surapaño (Emphan)

สุนทร ธนศิลป์พิชิต

Sunait Thanasinlapaphichit

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

Master of Political Science

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail : harttak1986@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 20 มิถุนายน 2567

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 26 มิถุนายน 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 27 มิถุนายน 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ 2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. เพื่อนำเสนอการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ประยุกต์ตามหลักสาราณียธรรม มีระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ 9 รูปหรือคน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน เครื่องมือที่ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูล หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าทีทดสอบค่าเอฟทดสอบ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาความ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$) จำแนกรายด้าน ดังนี้ การออกเสียงเลือกตั้ง ($\bar{X}=4.09$) การเปลี่ยนผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่สำคัญของรัฐ ($\bar{X}=4.08$) การออกเสียงประชามติ ($\bar{X}=3.91$) การมีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย ($\bar{X}=3.88$) ตัดสินปัญหาสำคัญเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ ($\bar{X}=3.78$) ตามลำดับ 2. ผลการเปรียบเทียบพบว่า มีเพศต่างกันมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนมีอายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ต่างกัน มีความคิดเห็น แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย 3. ผลการนำเสนอ พบว่า การออกเสียงเลือกตั้ง มีความเข้าใจในหน้าที่ของตน การเปลี่ยนผู้ที่ดำรงตำแหน่งหน้าที่สำคัญของรัฐ มีการทำงานที่เปิดเผย การออกเสียงประชามติ มีการพิจารณาเรื่องต่างๆ ร่วมกัน การมีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย ยึดมั่นตามกฎกติกาเพื่ออยู่ร่วมกัน และตัดสินใจปัญหาสำคัญเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ ปรับความเห็นไปในทางเดียวกัน

คำสำคัญ: ประชาชน, การมีส่วนร่วม, ประชาธิปไตย

ADSTRACT

The objectives of the research were: 1, to study the level of political participation in democracy of the people in Muang District, Chaiphaphum Province, 2, to compare the political participation in democracy of the people in Muang District, Chaiphaphum Province, classified by personal factors, 3, to present the political participation in democracy according to Buddhism of the people in Muang District, Chaiphaphum Province by applying Saraniyadhamma principles. The research method was the combined research method. The qualitative research collected data from 9 key informants with in-depth interviews and the quantitative research collected data with questionnaires from 400 samples. The tools were questionnaires and interview formats. The data were analyzed by frequency, percentages, mean, standard deviation. Hypotheses were tested by t-test and F-test and the data were analyzed descriptively.

The results of the research found that 1) the level of political participation in democracy of the people in Muang District, Chaiphaphum Province overall was high ($X=3.95$) classified by side as follows: voting in an election ($X=4.09$) changing the people holding important government positions ($X=4.08$) voting in a referendum ($X=3.91$) having the right to propose the draft law ($X=3.88$) deciding on important issues regarding government policy ($X=3.78$) respectively. 2. The comparative results found that the people with different sex had on different opinions.

Keywords: Citizens, Participation, Democracy

บทนำ

ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ในสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 หลังจากนั้นจึงได้มีประกาศใช้ “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม” ในรูปแบบการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ซึ่งการปกครองเป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ประชาชนส่วนใหญ่มีสิทธิในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชน (พระสมพร กลยาโณ (พันธ์เชียงชา) และคณะ, 2566 : 12) นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบ

สมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย เป็นช่วงเวลากว่า 88 ปีแล้ว และเป็นประวัติศาสตร์การเมืองไทยที่อำนาจอธิปไตยของชาติเป็นของประชาชน ซึ่งประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญที่เปิดโอกาสให้พลเมืองมีส่วนร่วมในการปกครองของประเทศตามระบอบประชาธิปไตย คือ การปกครองของประชาชน โดยประชาชนเพื่อประชาชนที่ยึดหลักเสียงข้างมากเป็นหลัก และให้ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในรัฐ เพื่อมุ่งหวังให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิเสรีภาพและมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในกิจกรรมทางการเมืองเศรษฐกิจ และสังคม(Thamrong Thanyawong. 1999, 125-130) ทั้งนี้ความสำเร็จของระบอบประชาธิปไตยจึงขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจทางการเมืองของพลเมืองไทย

ฉะนั้นเพื่อให้การปกครองของประเทศไทยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ชาวไทยทุกคนควรร่วมกันเสริมสร้างและสร้างสรรค์วัฒนธรรมทางการเมือง (Nakata, T, 2000, 125) สืบเนื่องจากเหตุการณ์บ้านเมืองในปัจจุบันมีการแบ่งแยกทางการเมืองจนเกิดเป็นขั้วอำนาจทางการเมืองอันมีแนวคิดที่แตกต่างกันอีกทั้งพลเมืองในประเทศขาดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จึงก่อให้เกิดเหตุการณ์จลาจลซึ่งทำให้ส่งผลเสียต่อระบบการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ และการดำเนินชีวิตอันสงบสุขของสังคมไทยความขัดแย้งทางการเมืองเป็นสาเหตุนำมาสู่การทำให้รัฐประหาร ซึ่งไม่ส่งผลดีต่อวิถีทางแห่งประชาธิปไตยการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางการเมืองรวมทั้งพฤติกรรมทางการเมืองแสดงออกทางการเมืองของประชาชนในประเทศ ว่าเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น โดยเฉพาะการตั้งคำถามต่อความเป็นประชาธิปไตยและบทบาทของประชาชนต่อกระบวนการทางการเมืองซึ่งเป็นประชาธิปไตยในสถานการณ์ทางการเมืองที่ถูกปกครองโดยทหาร หรือแม้แต่ ก่อนหน้าที่จะมีการรัฐประหารโดยกลุ่มทหารเมื่อ ปี 2557 ที่มีการแบ่งฝักฝ่ายผ่านวาทกรรมเรื่องสี่ การแบ่งฝักฝ่ายด้วยการทำความเข้าใจ

เมื่อสถานการณ์ทางการเมืองเป็นเช่นนี้แล้ว การเรียกร้องต่อผู้ความหวังที่จะมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีตัวแทนประชาชนที่เป็นตัวแทนประชาชนอย่างแท้จริง ที่ไม่ใช่ตัวแทนของนักการเมือง ก็ดูจะเลือนราง ดังนี้แล้ว การทำความเข้าใจและอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองของไทยด้วยแนวคิดเรื่อง (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2550, 6-22) การเพิ่มประสิทธิภาพของการปกครองระบอบประชาธิปไตยจึงต้องอาศัยกระบวนการทางการเมืองของพลเมืองในสังคมที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยปัจจัยที่มีผลต่อวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การเคารพกฎหมายและกฎกติกาของสังคม การเป็นผู้มีจิตสาธารณะ การเป็นผู้ยึดหลักสันติวิธีและการประนีประนอม การเป็นผู้ที่รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น (Promgrid, P, 2014, 9-43) และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะพัฒนาไปได้ประชาชนต้องมีความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย และวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยเพราะเมื่อประชาชนรู้จักสิทธิหน้าที่และเสรีภาพตามระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญแล้วก็จะส่งผลให้ประชาชนสามารถใช้อำนาจของตนได้อย่างถูกต้องภายในขอบเขตโดยไม่ก้าวล่วงผู้อื่น จนล่วงเลยมาจนถึงปัจจุบันประชาชนชาวไทยมีความตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้นเนื่องจากกฎหมายรัฐธรรมนูญ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการเมืองไว้อย่างชัดเจนว่า ให้เน้นการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมมากกว่าที่จะเป็นประชาธิปไตยแบบตัวแทนนั้นหมายความว่ากำหนดให้ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองในทุกขั้นตอน เช่น กำหนดให้การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของประชาชน การเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถลงประชามติและทำประชามติได้ และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิลงนามเพื่อถอดถอนบุคลากรระดับสูงรวมถึงเน้นการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงบทบาททางการเมืองของตนสามารถเข้ามามีส่วนร่วม

ร่วมทางการเมือง เพื่อการแก้ไขปัญหา และสร้างสรรค์ประโยชน์แก่สังคมของตน (แจ่ม สุนทรเวช, 2513, 322-323) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นการปกครองโดยประชาชนและเพื่อประชาชนด้วยศักยภาพของรัฐบาลที่บริหารประเทศเพียงหน่วยงานส่วนเดียวไม่อาจสนองตอบความต้องการ และการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงดังนั้นแนวความคิดในการกระจายอำนาจของการบริหารของการปกครองให้ประชาชนในท้องถิ่นจึงเกิดขึ้น เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของรัฐบาลสามารถสนองความต้องการของคนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึงรวดเร็ว และตรงตามความเป็นจริงที่ชุมชนต้องการ (กัลยาสุตา บัวแก้ว, 2550, 127) นับเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพ ในการกำหนดแนวทางการดำเนินชีวิตของตนเองการปกครองท้องถิ่นเป็นช่องทางสำคัญในการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านต่างๆ ซึ่งการจัดการมีปกครองตนเองในรูปหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสำคัญ คือ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของตนเองของประชาชน การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของท้องถิ่น นอกจากนั้นแล้วการปกครองส่วนท้องถิ่นยังเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลที่มีอยู่อย่างกว้างขวาง และไม่อาจตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง (นิมิต ไชยรัตน์, 2551, 98)

ผู้วิจัยได้ตระหนักถึง ส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างการบริการงานกับความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากรในองค์กรของรัฐ มีความสำคัญในการพัฒนาประชาชนให้เจริญก้าวหน้าควบคู่ไปกับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยอย่างยิ่งการพัฒนาการบริหารงานของรัฐในองค์กรครอบคลุมทุกๆ ด้านตามความต้องการของประชาชน เพื่อจะช่วยให้ประชาชนได้ประโยชน์ต่อประชาชนให้มากที่สุด ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยจะได้ทราบว่าประชาชนมีประชาชนต้นตัวในการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าเป็นอย่างไร แตกต่างกันหรือไม่ควรเป็นอย่างไร เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการที่ยังประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน สังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- ๑) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ
- ๒) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
- ๓) เพื่อนำเสนอการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหา โดยมุ่งศึกษาแนวคิดของ การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยมีขอบเขตเนื้อหาประกอบไปด้วย แนวคิดและทฤษฎีที่

เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางการเมือง แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยกำหนดขอบเขตด้านตัวแปรแบ่งออกเป็น 2 คือ 1. ตัวแปรอิสระ คือ ข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และหลักสำราณียธรรม ๖ ประการ คือ

1) เมตตามโนกรรม การคิดดี 2) เมตตาจริกรรม การพูดแต่สิ่งที่ดีงาม 3) เมตตากายกรรม การทำความดีต่อกัน 4) สาธารณโภคี การรู้จักแบ่งปันผลประโยชน์ 5) สีสสามัญญตา การปฏิบัติตามกฎระเบียบ 6) ทิฏฐิสามัญญตา มีความคิดเห็นเป็นอย่างเดียวกัน (ม.ม. (ไทย) 12/490/529)

2. ตัวแปรตาม คือการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการออกเสียงเลือกตั้ง

2) ด้านการออกเสียงประชามติ 3) ด้านการมีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย 4) ด้านตัดสินใจปัญหาสำคัญเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ 5) ด้านการเปลี่ยนผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่สำคัญของรัฐ

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยได้กำหนดการศึกษาวิจัยเฉพาะในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 19 ตำบล 227 หมู่บ้าน ประกอบไปด้วย 1) ตำบลในเมือง จำนวน 37,510 คน 2) ตำบลรอบเมือง จำนวน 3,4011 คน 3) ตำบลโพหนอง จำนวน 8,887 คน 4) ตำบลนาฝาย จำนวน 11,628 คน 5) ตำบลบ้านค่าย จำนวน 12,991 คน 6) ตำบลกุดตุ้ม จำนวน 11,480 คน 7) ตำบลชีลอง จำนวน 10,712 คน 8) ตำบลบ้านเล่า จำนวน 8,837 คน 9) ตำบลนาเสียว จำนวน 7,533 คน 10) ตำบลหนองนาแซง จำนวน 8,252 คน 11) ตำบลลาดใหญ่ จำนวน 7,103 คน 12) ตำบลหนองไผ่ จำนวน 6,708 คน 13) ตำบลท่าหินโงม จำนวน 5,748 คน 14) ตำบลห้วยต้อน จำนวน 10,439 คน 15) ตำบลห้วยบง จำนวน 8,086 คน 16) ตำบลโนนสำราญ จำนวน 7,092 คน 17) ตำบลโคกสูง จำนวน 4,544 คน 18) ตำบลบึงคล้า จำนวน 7,737 คน 19) ตำบลชัยสืทอง จำนวน 5,707 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 184,431 คน โดยจะได้ทราบว่ ประชาชนผู้ที่มีอายุ 18 ปี บริบูรณ์ขึ้นไปซึ่งอาศัยอยู่ในอำเภอเมืองชัยภูมิ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 19 ตำบล 227 หมู่บ้าน ว่าอยู่ในระดับใด แตกต่างกันหรือไม่ ควรเป็นอย่างไร เพื่อจะได้มีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันจะก่อเกิดประโยชน์สูงสุดให้แก่ประชาชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาในการวิจัยเริ่มตั้งแต่เดือน มิถุนายน-พ.ศ. 2565 ถึงเดือน มีนาคม พ.ศ. 2567 รวมเป็นระยะเวลา 22 เดือน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยประกอบไปด้วย 1) พระสังฆาธิการในอำเภอเมืองชัยภูมิ จำนวน 3 รูป

2) นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 3 คน และ 3) ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 9 รูปหรือคน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 4 วิธี คือ 1) การสังเกต 2) ตำราและเอกสาร 3) การสัมภาษณ์ 4) การบันทึกวิธีทัศน์และสไตล์ทัศนูปกรณ์ (Silverman. D, 2000, 90)

2. การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้สูงอายุ ประชาชนผู้ที่มีอายุ 18 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งอาศัยอยู่ในอำเภอเมืองชัยภูมิ ประกอบไปด้วย ซึ่งแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 19 ตำบล 227 หมู่บ้าน รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 184,431 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างจากประชากรในพื้นที่กลุ่มตัวอย่างและสุ่มตัวอย่างตามโควตาที่กำหนดเพื่อความครอบคลุมของข้อมูลจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ 400 คน ในการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างโดยโปรแกรมคำนวณกลุ่มประชากรตัวอย่าง ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967, 110)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นประเด็นได้ดังต่อไปนี้ คือ

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$, S.D.=1.64) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการออกเสียงเลือกตั้ง ($\bar{X}=4.19$, S.D.=1.71) ด้านการเปลี่ยนผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่สำคัญของรัฐ ($\bar{X}=4.18$, S.D.=1.68) ด้านการออกเสียงประชามติ ($\bar{X}=3.91$, S.D.=1.77) ด้านการมีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย ($\bar{X}=3.88$, S.D.=1.77) และด้านตัดสินใจปัญหาสำคัญเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ ($\bar{X}=3.78$, S.D.=1.83) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย

3. นำเสนอการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ พบว่า 1) ด้านการออกเสียงเลือกตั้ง การเลือกตั้งนั้นเป็นการเลือกตัวแทนที่มีความรู้ความเข้าใจ มีการศึกษา มีความเข้าใจในภารกิจหน้าที่ของตัวแทนในการบริหารและบริการแก่ประชาชน 2) ด้านการเปลี่ยนผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่สำคัญของรัฐ การทำงานของภาครัฐควรมีกระบวนการทำงานที่เปิดเผยตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบได้และสามารถชี้แจงได้เมื่อมีประชาชนตั้งข้อสงสัยบุคลากรสามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง 3) ด้านการออกเสียงประชามติ ประชาชนทุกคนจะมีส่วนร่วมในการประชุมพิจารณาเรื่องต่างๆ ตั้งแต่ความต้องการปัจจัยสี่ไปจนถึงความต้องการระดับสูงสุดของชีวิต 4) ด้านการมีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครองมากยิ่งขึ้น โดยให้ประชาชนมีอำนาจมติดัดสินใจทางการเมืองและ

การบริหารในเรื่องสำคัญ ที่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตและวิถีชีวิตของประชาชน 5) ด้านตัดสินปัญหาสำคัญเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ การมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ที่เห็นได้ชัดคือ การที่ภาคประชาชนหรือภาคพลเมืองเข้าร่วมกันวิเคราะห์แลกเปลี่ยนกัน เพื่อนำเสนอแนวคิดของตนในการสร้างนโยบายที่เหมาะสมสำหรับตนเอง

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับประชาชนในระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. จากผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับประชาชนในระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$, S.D.=1.64) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการออกเสียงเลือกตั้ง ($\bar{X}=4.19$, S.D.=1.71) ด้านการเปลี่ยนผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่สำคัญของรัฐ ($\bar{X}=4.18$, S.D.=1.68) ด้านการออกเสียงประชามติ ($\bar{X}=3.91$, S.D.=1.77) ด้านการมีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย ($\bar{X}=3.88$, S.D.=1.77) และด้านตัดสินปัญหาสำคัญเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ ($\bar{X}=3.78$, S.D.=1.83) ตามลำดับ อภิปรายได้ว่า ด้านการออกเสียงเลือกตั้ง ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการที่จะตรวจสอบผู้ลงสมัครว่ามีคุณธรรมมีจริยธรรม มีคุณสมบัติที่เราจะสามารถพึ่งพาได้ ด้านการเปลี่ยนผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่สำคัญของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเรื่องละเอียดอ่อน จึงต้องมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ประชาชน ด้านการออกเสียงประชามติ ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นก่อนลงมือดำเนินการทำกิจการใดๆ ที่มีผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนและชุมชน ด้านการมีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย สร้างความเข้าใจเรื่องประชาธิปไตยและการปลูกจิตสำนึกประชาธิปไตยให้กับประชาชน โดยเฉพาะเน้นการปลูกฝังให้ประชาชนมีความรู้สึกรู้ว่าเป็นเจ้าของท้องถิ่น ด้านตัดสินปัญหาสำคัญเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นหรือมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ที่จะ มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนและคนในสังคม จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ใน 5 ด้าน คือ ด้านการเปลี่ยนผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่สำคัญของรัฐ ด้านการออกเสียงประชามติ ด้านการมีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย และด้านตัดสินปัญหาสำคัญเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระมหาชาติรัชชครชโย (ลวดคำพุย), 2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี” ผลการวิจัยพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการตื่นตัวทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอสามโคกจังหวัดปทุมธานี โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความศรัทธาระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยในความยุติธรรมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านจิตสำนึกด้านสิทธิเสรีภาพ ปานกลาง ตามลำดับ ข้อเสนอแนะ มีความสำคัญในแต่ละด้าน คือ ด้านความศรัทธาระบอบประชาธิปไตยคือ เชื่อว่าประชาธิปไตยสามารถแก้ปัญหาของชาติได้ แม้จะวิกฤตขนาดไหนก็ตามที่ การจะให้ประชาชนมีศรัทธาต่อประชาธิปไตย ผู้นำและนักการเมืองก็ต้องมีความชอบธรรมในการปกครองด้วยด้านเสรีภาพคือ สิทธิเสรีภาพเป็นหัวใจสำคัญของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ผู้ดำรงตำแหน่งบริหารและข้าราชการประจำ ไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของ

ประชาชนเพราะถ้ามีการกระทำดังกล่าวก็เท่ากับละเมิดประชาธิปไตย ด้านจิตสำนึกในความยุติธรรม ประชาชนสร้างความสัมพันธ์ทางบวกในการแสดงความคิดเห็นร่วมกันเป็นแบบอย่างที่ดีไม่ซื้อสิทธิ์ขายเสียงรณรงค์ให้ไปใช้สิทธิ์และเห็นความสำคัญในการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระปลัดเอกชัย จนทโชโต (คงชีวะ), 2563) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพะพุลย์ จันทบุรี” ผลการวิจัย พบว่า 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพะพุลย์ จันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ 2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพะพุลย์ จันทบุรี ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ประชาชนที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

2. จากผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในอำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

พบว่า จากการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ อภิปรายได้ว่า ประชาชนที่มี เพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ ไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกัน การศึกษาต่างกันอาชีพต่างกันและรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในอำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระมหาเรวัธ อกคทาโร, 2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอคลองหลวงจังหวัดปทุมธานี” พบว่า 1) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง รองลงมาด้านการติดตาม ตรวจสอบการเลือกตั้ง และด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มี เพศ การศึกษา อาชีพต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ส่วนประชาชนที่มีอายุ ต่างกันมีปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมแตกต่างกันจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญตามสมมติฐานที่ระดับ 0.05 3) ข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนควรรณรงค์ทำความเข้าใจกับประชาชนและประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงข้อมูลทางการเมืองอย่างทั่วถึง เช่นการเลือกตั้งล่วงหน้า การตรวจสอบบัญชีรายชื่อก่อนการเลือกตั้ง และสร้างความ

เข้มแข็งในชุมชนด้วยการตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน และให้ประชาชนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

3. จากผลการวิเคราะห์การนำเสนอการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

พบว่า จากการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยการประยุกต์ตามหลักสาราณียธรรม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18$, S.D.=1.58) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านศีลสามัญญตา ($\bar{X}=4.48$, S.D.=1.73) ด้านสาธารณโภคี ($\bar{X}=4.31$, S.D.=1.67) ด้านทฎฐิสามัญญตา ($\bar{X}=4.29$, S.D.=1.66) ด้านเมตตามโนกรรม ($\bar{X}=4.14$, S.D.=1.71) ด้านเมตตากายกรรม ($\bar{X}=3.99$, S.D.=1.73) และด้านเมตตาวจีกรรม ($\bar{X}=3.99$, S.D.=1.73) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ และพออภิปรายผลได้ว่า 1) ด้านศีลสามัญญตา การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยประชาชนต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามกฏกติกา ระเบียบวินัย ข้อบังคับและกฎหมาย รวมถึงขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่น เพื่อความอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก สงบสันติ 2) ด้านสาธารณโภคี การแบ่งปันผลประโยชน์หรือทรัพยากรจะต้องแบ่งปันลาภผลที่ได้มาโดยชอบธรรม แม้เป็นของเล็กน้อยก็แจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคกันทั่วถึง สุจริตและโปร่งใสยึดส่วนรวมเป็นหลักสำคัญ 3) ทฎฐิสามัญญตา เป็นการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและการพหุความคิดเห็นที่แตกต่าง เปิดโอกาสให้สมาชิกของชุมชนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเสรี แต่ต้องไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของคนอื่น 4) ด้านเมตตามโนกรรม รักษาความสุจริตในหน้าที่การงานอย่างมุ่งมั่นไม่ทุจริตต่อหน้าที่ ที่ตนได้รับมอบหมายยินดีในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบ เป็นคนมีศีลธรรม มีความประพฤติที่ดีทางกาย วาจา ใจ มีศีลธรรมกำกับในการบริหารงาน 5) ด้านเมตตากายกรรม ประชาชนจะต้องยึดมั่นในหลักเมตตากายกรรม ทำการด้วยความสุจริตและเที่ยงธรรมเพื่อให้ได้คนดีเข้าไปพัฒนาท้องถิ่นและประเทศตามความต้องการของตนเองและชุมชน 6) ด้านเมตตาวจีกรรม ให้คำปรึกษาต่อประชาชนที่มาติดต่อขอรับบริการด้วยความเต็มใจพร้อมให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ยินดีในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบ เป็นคนมีศีลธรรม มีความประพฤติที่ดีทางกาย วาจา ใจ มีอัธยาศัยอ่อนโยน และอ่อนน้อมถ่อมตนไม่ลบลู่เหยียดหยามประชาชน จะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ โดยการประยุกต์ตามหลักสาราณียธรรม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระครูวินัยธรรณิษฐ์สุวทุโธ (สุขพานิช), 2564) ได้วิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี” ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพทั่วไปปัญหาและอุปสรรคของการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี จะมีการบ่มเพาะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า จะเห็นได้ว่าการเมืองในจังหวัดเพชรบุรีเป็นการเมืองในระบบอุปถัมภ์ที่สืบเนื่องกันมาจังหวัดเพชรบุรีได้จัดทำโครงการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ทุกหมู่บ้านเพื่อสร้างให้ประชาชนในชุมชนเรียนรู้วิถีชีวิตประชาธิปไตยผ่านการ สื่อสารโดยใช้เครือข่ายเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เพื่อให้ประชาชนในชุมชนต่างๆ 2. ปัจจัยที่มีผลต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัด โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรีตามหลักสาราณียธรรม ๖ ประกอบด้วย 1)

ด้านเมตตาการุณกรรม กระทำต่อกันด้วยความเมตตา 2) ด้านเมตตาวิจิตรกรรม การพูดจากับผู้อื่นด้วยความรักและเมตตา 3) ด้านเมตตาโมกกรรม คิดต่อกันด้วยเมตตา คือ ตั้งจิตปรารถนาดี 4) ด้านสาธารณโภคี แจกจ่ายให้ได้มีส่วนร่วมใช้สอยให้ทั่วถึงกัน 5) ด้านศีลสามัญญตา มีความประพฤติสุจริตดีงามรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม 6) ด้านทิวฐิสามัญญตา เคารพรับฟังความคิดเห็นกันมีความเห็นชอบร่วมกัน มุ่งเน้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ด้านอุดมการณ์ทางการเมือง ทักษะคติทางการเมือง ที่ต้องยึดมั่นหลักระบอบประชาธิปไตยเพื่อผลักดันให้การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีโดยการนำหลักพุทธธรรมมาบูรณาการทางการเมืองมีความเจริญก้าวหน้า

สรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ (Body of knowledge) ที่ได้จากการศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในอำเภอเมืองจังหวัดชัยภูมิ” ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้จากแบบสอบถามและจากการสัมภาษณ์ ซึ่งสามารถนำมาสรุปเพื่อไปใช้ประโยชน์ได้จริง ดังต่อไปนี้

1) ด้านการออกเสียงเลือกตั้งตามหลักสาราณียธรรม หมายถึง การที่ประชาชนไปใช้สิทธิและทำหน้าที่ของตนเองตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ และเคารพต่อกฎหมายเลือกตั้ง หรือสถานที่เลือกตั้ง เพื่อที่จะคัดสรรหรือเลือกตัวแทนในการไปทำหน้าที่แทนตนเองโดยผ่านระบบรัฐสภา การไปใช้สิทธิทุกครั้งและตามวันเวลาสถานที่ที่กำหนดเป็นการเห็นความสำคัญเลือกตั้งเป็นการแสดงออกถึงการตื่นตัวทางการเมืองการเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย

2) ด้านการเปลี่ยนผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่สำคัญของรัฐตามหลักสาราณียธรรมหมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน โดยประชาชนมีหน้าที่พื้นฐานของตนที่กำหนดไว้ในกฎหมายแม่บทในเรื่องการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนการกำหนดให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

3) ด้านการออกเสียงประชามติตามหลักสาราณียธรรม หมายถึง การแสดงประชามติและประชาพิจารณ์ของประชาชนในการจัดโครงการประชาคมสัญจรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นทำให้ประชาชนกล้าที่จะแสดงออกตามสิทธิเสรีในความคิดของตน และการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ ซึ่งการแสดงออกเหล่านี้อาจอยู่ในรูปแบบของการวิพากษ์วิจารณ์ตามสื่อต่างๆ รัฐบาลต้องไม่ขัดขวางหรือห้ามปรามการแสดงออกของประชาชน

4) ด้านการมีสิทธิเสนอร่างกฎหมายตามหลักสาราณียธรรม หมายถึง การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองระดับท้องถิ่น ผู้นำจะต้องโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมคิด ร่วมวิเคราะห์ปัญหา ร่วมวางแผน และร่วมรับผลประโยชน์ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการออกกฎระเบียบเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ธนาคารข้าวกฎระเบียบว่าด้วยสวัสดิการชุมชน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางระเบียบเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยทรัพย์สินของประชาชน

5) ด้านตัดสินใจปัญหาสำคัญเกี่ยวกับนโยบายของรัฐตามหลักสาราณียธรรม หมายถึง ระบบการเมืองแบบตัวแทน โดยการมีส่วนร่วมของภาคพลเมืองที่มีความสำนึกทางการเมือง และมีจิตสาธารณะรวมหมู่ รูปแบบการมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ที่เห็น ได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะและตอบสนองข้อเรียกร้องเพื่อให้ตัวแทนของตนหรือรัฐบาลนำไปปฏิบัติ หลักการทำให้เกิดความประสานพร้อมเพรียงสามัคคี และผนึกร่วมกันเป็นเอกภาพ

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ” มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ คือ

๑. หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมควรส่งเสริมให้ประชาชนมีการตัดสินใจทางการเมืองโดยเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง เข้าร่วมกับผู้นำชุมชนและตัดสินใจทางการเมืองโดยการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน

๒. หน่วยงานภาครัฐและ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ควรสนับสนุนส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพของสมาชิกทางการเมืองเพื่อให้เกิดการตระหนักในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองร่วมกัน

๓. หน่วยงานภาครัฐและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ควรสนับสนุนให้นักการเมืองและประชาชนนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กัลยาสุตา บัวแก้ว. (2550). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- จมีนอมร ตรุณารักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช) (2513). ดุสิตธานีเมืองประชาธิปไตยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพมหานคร : หอสมุดแห่งชาติ.
- นิมิต ไชยรัตน์. (2551). “การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาการเมืองการปกครอง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2550). “วัฒนธรรมทางการเมืองไทย,” เอกสารการประชุมวิชาการวัฒนธรรมการเมืองจริยธรรมและการปกครอง. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า.
- พระครูวินัยธโรธิษฐ์ สุวฑฺฒ (สุขพานิช). (2564). “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี”, ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- พระมหาชาติ ชีวราชโย (ลอดคำทุย). (2563). “การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป ในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี”. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.
- พระปลัดเอกชัย จันทโชโต (คงชีวะ). (2563). “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี”. สารนิพนธ์

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาเรวัต อุดคทาโร. (2563). “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี”. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระสมพร กลุยาโณ (พันธ์เชียงชา) และคณะ. (2566). “การประยุกต์หลักกอธิบาทธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่นในอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ”. วารสารชัยภูมิปริทัศน์. ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม.

Nakata, T. (2000) Thai Democracy. Bangkok: Sahy Block and Karnpim Ltd.

Promgrid, P. (2014) “Democracy development and democratic political culture building”. Parliamentary Journal. Vol. 62 No. 7

Silverman. D. (2000). Doing Qualitative Research: A Practical Handbook. London: Sange.

Thamrong Thanyawong. (1999). Politics: Concept and Development. Bangkok: Sema Dharma Publishing.

Yamane. Taro. (1967). Statistics: An Introductory Analysis. New York: Harpen and Row.